

Nr 38.

Utlåtande med anledning av väckta motioner om utredning rörande organisationen av potatiskontrollen inom landet.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 271 av herr *Elofsson, Gustaf, m. fl.* och II: 309 av herr *Johnsson* i Kastanjegården *m. fl.*, har hemställts att riksdagen måtte besluta föreslå Kungl. Maj:t att organisationen av potatiskontrollen inom landet skall göras till föremål för särskild utredning.

Rörande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till framställningen i motionerna.

Över motionerna ha utlåtanden inforrats från *lantbruksstyrelsen* och *statens livsmedelskommission*. Därjämte har *Sveriges standardiseringskommission* inkommit med en den 22 februari 1950 dagtecknad skrivelse i ärendet.

Lantbruksstyrelsen har i sitt utlåtande, dagtecknat den 16 februari 1950, anfört följande.

Med anledning av motionerna får *lantbruksstyrelsen* efter samråd med statens centrala frökontrollanstalt och statens växtskyddsanstalt anföra följande.

Bestämmelserna rörande kontrollen över export av potatis i kungörelsen den 12 oktober 1934 (nr 503) måste anses föråldrade och böra ersättas med nya stadganden, som bland annat möjliggöra ett tillmötesgående av exportörernas krav. Förslag till ny kungörelse har även utarbetats av frökontrollanstalten och växtskyddsanstalten. Detta förslag är för närvarande föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Med de föreslagna bestämmelserna torde ernås dels en praktisk form för kontrollens utförande, dels en lämplig arbetsfördelning mellan frökontrollanstalten och växtskyddsanstalten.

I praktiken ha de två anstalterna från och med hösten 1949 tillämpat de föreslagna bestämmelserna rörande exportkontroll för potatis. Att därvid i enstaka fall friktioner kunnat förekomma är ej ägnat att förvåna. Innan det nya arbetssättet hunnit bliva prövat någon tid, torde det vara förhastat att fälla något slutligt omdöme. Förenämnda anstalter äro också beredda att jämkna på de detaljbestämmelser, som eventuellt kunna visa sig tarva översyn.

Vidkommande frågan om att potatiskontrollen skulle utbrytas ur frökontrollanstaltens fältkontrollavdelning få framhållas, att potatisanalyseringen och liknande arbeten huvudsakligen äro koncentrerade till hösten efter potatisens upptagande samt till våren, då stukorna öppnas, samt att arbetena av utrymmesskäl och risk för kvalitetsförändringar måste betraktas som brådsakande. Detta medför, att tillgången på arbetskraft för ifrågasvarande arbetsuppgifter under kortare tidsperioder måste vara relativt riklig. Under sådana förhållanden är det ur rent organisatorisk synpunkt olämpligt att avdela särskild personal för dessa arbeten, då denna likväl under

större delen av året måste sysselsättas på annat håll. Någon fördel skulle ej heller ernås, om man tilldelade ifrågavarande inom respektive fack specialiserade tjänstemän vid de två anstalterna gemensamma arbetslokaler, eftersom de två institutionerna äro belägna på ett avstånd av endast omkring 200 meter från varandra. Trots att institutionerna var för sig representera speciella arbetsområden, få befattningshavarna redan nu i sitt arbete anledning att upprätthålla nära kontakt med varandra.

Samordningen av kontrollverksamheten och de lokala medhjälparna — hushållningssällskapens befattningshavare — brister väl för närvarande stundom på grund av personalbrist, men synes kunna bli tillfredsställande ordnad om frökontrollanstaltens personal utökades med de inspektörer, som lantbruksstyrelsen föreslagit i utredning den 28 oktober 1946 angående organisationen av den statliga och statsunderstödda frökontrollverksamheten. Dessa inspektörer äro även förutsatta i frökontrollanstaltens förslag till ny frölag för kontroll av lagens efterlevnad. Sistnämnda verksamhet kommer att bli säsongbetonad, varför möjlighet förefinnes att låta dem arbeta med, bland annat, potatiskontrollen under de årstider, då de ej äro så strängt bundna av andra arbeten, vilka även skulle omfatta samordningen av den för fröanalysen grundläggande provtagningen inom frökontrollen, som för närvarande ej är nöjaktigt ordnad. En sådan arbetsfördelning skulle ej befördras av en uppdelning av fältkontrollavdelningen på olika sektioner. Även om dessa inspektörer ej skulle komma att anställas, torde samordning vara möjlig genom frökontrollanstaltens tjänstemän. För verksamheten stor omfattning, är det emellertid uppenbart att personalförstärkning blir ofrånkomlig.

På grund av vad sålunda anförts får lantbruksstyrelsen avstyrka bifall till förevarande motioner.

Livsmedelskommissionens yttrande, som är dagtecknat den 7 mars 1950, innehåller följande.

Till en början vill livsmedelskommissionen i likhet med motionärerna understryka angelägenheten av ett förenklat förfarande beträffande kontrollen av den potatis, som exporteras. Det synes även, av skäl som motionärerna anfört, föreligga behov av ett bättre organiserat samarbete mellan statens växskyddsanstalt och statens centrala frökontrollanstalt beträffande potatiskontrollen i dess helhet, exempelvis genom tillskapande av ett samarbetsorgan för dessa institutioner. En samordning av utsädespotatiskontrollens olika delar torde även böra komma till stånd.

Livsmedelskommissionen är sålunda i allt väsentligt ense med motionärerna om behovet av en översyn av organisationen av potatiskontrollen inom landet. Det synes emellertid icke vara nödvändigt tillkalla särskilda utredningsmän för att verkställa denna översyn utan denna torde i stället kunna anföras växtskyddsanstalten och frökontrollanstalten som ett för dessa institutioner gemensamt utredningsuppdrag.

I skrivelsen den 22 februari 1950 har *Sveriges standardiseringskommission* anfört i huvudsak följande.

Under senaste åren har konsumtionen av standardiserad potatis avsevärt ökat dels beroende på att den civila konsumtionen gått upp, dels även på att de militära förvaltningarna från och med innevarande säsong i största möjliga utsträckning ha inköpt standardiserad potatis.

För att åstadkomma en något så när tillförlitlig kontroll dels hos odlarna och förpackarna, dels även hos försäljarna har standardiseringskommissio-

nen i samråd med länens hushållningssällskap utsett sammanlagt ett fyrtiotal kontrollanter, som ombesörja denna kontroll genom stickprov hos förpackarna och genom inköp i den allmänna handeln. Denna kontrollverksamhet, som alltså är mera privat ordnad, har i stort sett visat sig fungera tillfredsställande men, därest allmänt mer potatis kommer att standardiseras, torde det bli svårt för standardiseringskommissionen att på detta sätt upprätthålla en för hela landet effektiv kontrollverksamhet.

Standardiseringskommissionen får därför föreslå, att utskottet vid sin behandling av kontrollen av exportpotatis även uppmärksammar frågan om kontrollverksamheten för potatis, avsedd för inhemsk konsumtion och att, därest utskottet har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t en utredning i frågan, denna även bör omfatta kontrollverksamheten för standardiserad potatis, avsedd för inhemsk konsumtion.

Utskottet. De nu gällande bestämmelserna om kontroll av potatis, vilka meddelats genom kungörelsen den 12 oktober 1934 (nr 503), torde såsom lantbruksstyrelsen framhållit få anses föråldrade. Av utredningen framgår emellertid, att behovet av nya stadganden, som bland annat möjliggöra ett tillmötesgående av exportörernas krav, redan beaktats av statens centrala frökontrollanstalt och statens växtskyddsanstalt samt att dessa ämbetsverk utarbetat ett förslag till ny kungörelse i ämnet, vilket för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Försöksvis ha de föreslagna bestämmelserna nu tillämpats någon tid, och ämbetsverken äro beredda att jämkade dem i den mån så kan påkallas av de erfarenheter, som efter hand vinnas.

Då frågan om organisationen av potatiskontrollen alltså redan dragits under Kungl. Maj:ts prövning, torde motionernas syfte vara nått. Vid sådant förhållande hemställer utskottet

att motionerna I: 271 och II: 309 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 maj 1950.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 37.
